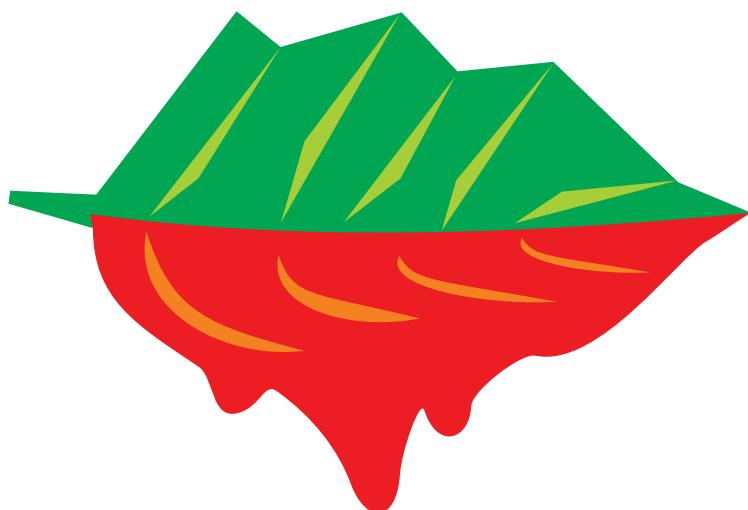

Tot ce trebuie să știi despre Afacerea Roșia Montană

RAPORT

Salvați

**ROSIA
MONTANA**

CUPRINS:

Începuturile Afacerii Roșia Montană	3
"Onorabilitatea" investitorilor	4
Cianura. Cantitatea contează	5
Cianura. Studiu de caz – Mina Marlin, Guatemala	6
Economie: Boala Olandeză. Strategia economică de dezvoltare a orașului Câmpeni	7
Impact social: studiu de caz - Mina Martha, Waihi (Noua Zeelandă)	8
Patrimoniu. Cercetare arheologică deficitară	9
Patrimoniu. Valorificare alternativă. Studiu de caz – Blaenavon	10
Patrimoniu. Valorificare alternativă. Studiu de caz – Rimetea	11
Patrimoniu. Valorificare alternativă – Roșia Montană	12
Garanțiile și asigurările proiectului minier	14
Ecologizarea fostelor exploatari de stat va fi plătită de către România	16
"Beneficiile" statului român	16
Ilegalitățile din Afacerea Roșia Montană și statul de drept	18
Referințe	19

Începuturile AFACERII ROŞIA MONTANĂ

- Încă din prima zi, proiectul Roșia Montană a început cu o mare minciună: aşa-zisa licitație. Pe 5 septembrie 1995, compania de stat Regia Autonomă a Cuprului (RAC) Deva (devenită ulterior Minvest) publica în cotidianul "Adevărul" un anunț din care reiese că este interesată de încheierea unui parteneriat cu o societate străină pentru "prelucrarea sterilelor cu conținut de metale prețioase din iazuri de decantare vechi în amestec cu minereu auro-argintifer la Roșia Montană". Conform anunțului, ofertele urmau să fie așteptate 30 de zile. După cum avea să se dovedească ulterior, contractul dintre Gabriel Resources și RAC Deva fusese semnat pe... 4 septembrie 1995, cu o zi înaintea publicării anunțului de licitație¹.
- Zăcămintele de la Roșia Montană au fost listate la bursă fără acordul proprietarului – statul român. În luna aprilie 1997, Bursa din Vancouver solicita autorităților române să confirme informațiile legate de asocierea Regiei de stat cu firma Gabriel Resources. Asocierea dintre Gabriel Resources și compania de stat s-a produs la două săptămâni ULTERIOR scrisorii de la Bursa din Vancouver, pe 3 iunie 1997, prin înființarea societății EuroGold, devenită ulterior Roșia Montană Gold Corporation (RMGC).
- Unul dintre artizanii acestor inginerii a fost Mihail Ianăș, fost director al Agenției Naționale pentru Resurse Minerale (ANRM), devenit ulterior director în una dintre firmele lui Frank Timiș, Regal Petroleum.
- "SRI s-a interesat atunci de operațiunea listării, dar cred că povestea a fost mușamalizată, pentru că lucrurile au continuat, nu s-a mai întâmplat nimic de atunci"², declarație a lui Mihail Ianăș, în 2011

"Onorabilitatea" investitorilor

- Părintele Afacerii Roșia Montană, Frank Timiș, a fost racolat din rândurile rețelei românești de traficanți de droguri din Australia. Tatăl său vitreg a fost condamnat pentru trafic de droguri, Timiș fiind condamnat, la rândul lui, pentru posesie de droguri³.
- Singurul lucru în care excelaște Frank Timiș în afaceri înainte de a ajunge la Roșia Montană a fost falimentarea mai multor companii pe care le-a înființat (Morwest Holdings Pty Ltd, Riverdale Mining, Timis Corporation, Carpathian Investments și Pneumatic Systems International Pty Ltd; ultimele patru companii fiind lichidate de Australian Securities & Investments Commission (ASIC), instituție care monitorizează toate firmele australiene.
- Principalul asociat al lui Timiș în Afacerea Roșia Montană a fost Stephen G. Roman, fiul lui Stephen B. Roman, care ajunsese în România în anii 80, adus de Ceaușescu. Timiș, Stephen G. Roman și Ovidiu Tender au format un grup care, la sfârșitul anilor 90 și începutul anilor 2000 au încercat să pună mâna pe o parte importantă a resurselor românești. Pe lângă zăcămintele de aur au concesionat (prin Regal Petroleum) rezervele de gaze de șist din Moldova (vândute în 2011 către Chevron). În 2001, Stephen G. Roman a fost implicat în prima tentativă (eșuată) de privatizare a Oltchim. Firma lui Roman, Exall, a câștigat licitația dar s-a dovedit că nu avea banii necesari să plătească prețul. Timiș și Tender au format în 2003 un consorțiu cu gigantul petrolier american Halliburton, pentru a cumpăra Petrom. Unul dintre șefii consorțiuului format, Willem Matser, fost membru al staff-ului NATO, a fost arestat în martie 2003, pentru implicare în spălarea banilor proveniți din traficul de droguri columbiene. Consorțiu a fost descalificat din cursa pentru privatizarea Petrom.
- Actualii acționari principali ai Gabriel Resources au un trecut la fel de controversat. Benny Steinmetz (deținătorul grupului BSG) a fost acuzat de implicare în războiale diamantelor însângerate, din Sierra Leone și Congo. Divizia de imobiliare a grupului BSG, Seven Hills, a început mai multe afaceri în România, anunțând investiții de peste 500 de milioane de euro. În total, a investit... 14 milioane. În acest an, grupul lui Steinmetz este subiectul unui scandal internațional legat de modul în care a intrat în posesia celui mai mare zăcământ de fier din lume, din Guineea. Cazul face subiectul unei anchete a FBI, care l-a arestat în această primăvară pe unul dintre directorii companiilor lui Steinmetz^{4,5}.

Cianura. Cantitatea contează

- „Cianură există și în cafea” – propaganda RMGC
- "Nu există niciun studiu, nicăieri, nicio măsurătoare care să demonstreze că în cafea s-ar găsi cianură de sodiu. Am citit studiile științifice menționate pe site-urile companiilor miniere și alte studii din literatura internațională (studii mai importante fiind review-urile lui Eisler R. 1991, US Fish Wildlife Service, Biol. Rep. 85, și cel al lui Conn E., 1980, Ann Rev Plant Physiol 31:433-451), dar se menționează doar potențialul de generare a acidului cianhidric de către anumite categorii de plante. Nicăieri nu am găsit date referitoare la prezența cianurii de sodiu (utilizată în minerit) în boabele de cafea, și cu atât mai puțin date despre o eventuală concentrație a cianurii în cafea. Ceea ce se știe însă cu siguranță este că semințele unor plante, cum ar fi merele sau caisele, conțin compuși ce în reacție cu acidul din stomac generează acid cianhidric, astfel că un consum substanțial al acestor semințe poate provoca otrăvire acută. Cianura de sodiu utilizată în minerit nu este nici pe departe similară, nici măcar în concentrații mici, compușilor cianogenici prezentați în anumite plante din natură"⁶ - Raul. C. Mureșan, doctor în neuroștiințe, după o cercetare în toate bazele de date științifice disponibile online, la nivel mondial
- **Cantitatea e mai importantă decât concentrația!** Un om care mănâncă o mână de sămburi de caise nu pățește nimic, dacă mănâncă un kilogram, moare otrăvit – concentrația rămâne aceeași, ceea ce ucide e cantitatea
- Proiectul minier de la Roșia Montană presupune utilizarea unei cantități uriașe de cianură: peste 200 mii tone de cianură.
- Cantitatea de cianură folosită într-un singur an la Roșia Montană ar fi de 10 (zece) ori mai mare decât toată cantitatea de cianură folosită în mineritul cu cianuri din întreaga Europă
- „De peste o sută de ani cianura se folosește în mineritul din întreaga lume” – propaganda RMGC
- Timp de sute de ani efectele cancerigene ale tutunului nu au fost cunoscute. La începutul secolului XX, unii medici mai recomandau încă tutunul pentru efectele lui... terapeutice

Cianura – studiu de caz: Mina Marlin, Guatemala

- „Se cunoaște foarte puțin despre impactul cumulat și combinat asupra sănătății umane – în special în cazul copiilor – ca urmare a expunerii cronice la mixturi complexe cum sunt cele studiate acum” – dr. Howard Hu, de la Universitatea Michigan, la finalul unui studiu legat de efectul exploatarii cu cianură la Mina de aur Marlin din Guatemala, deschisă în 2005, și care utilizează aceeași tehnologie ca cea propusă de RMGC
- „Compania contribuie la bunăstarea comunității locale, prin salarii și o fundație non-profit, și testează în mod regulat calitatea aerului și a apei, găsindu-le ca fiind acceptabile conform standardelor internaționale” – reprezentanții Goldcorp, deținătoarea Minei Marlin
- „Costurile de mediu sunt susceptibile de a depăși beneficiile economice pe termen lung pentru comunitatea locală” – Universitatea Tufts, studiu publicat în septembrie 2011
- „Concentrația de arsenic în apa de suprafață este de 2,7 ori mai mare decât standardele apei potabile în SUA” – studiu al Comisiei Pastorale pentru Pace și Ecologie din San Marcos
- „Concentrația arsenicului din pâンza freatică a zonei a crescut cu 400%” – studiu al Universității din Gent, între 2006 și 2009
- „Concentrațiile maxime de cianură, cupru și mercur au fost de peste 3, 10 și 20 de ori mai mari decât standardele IFC” – testări ale apei din iazul de decantare efectuate de E-tech International în 2006
- „Nu există o legătură directă între activitatea minei și bolile reclamate de localnici” – reprezentanții Goldcorp
- „Probe biologice preluate de la un eșantion de rezidenți din vecinătatea minei au niveluri mai ridicate de mercur, cupru, arsenic și zinc în urină și plumb în sânge, decât persoane care trăiesc la 7 km. depărtare de mină” – studiu al cercetătorilor de la Universitatea Michigan, publicat în 2010
- „Probe prelevate de la pârâuri din vecinătatea minei arată niveluri semnificativ mai ridicate de pH, conductivitate și temperatură, precum și aluminiu, mangan, cobalt și într-unul dintre pârâuri chiar arsenic. (...) Eruptiile cutanate și efectele respiratorii sunt specifice expunerii la cianură, substanță folosită la operațiunea minieră” – studiu al cercetătorilor de la Universitatea Michigan, publicat în 2010^{7,8,9,10}

Economie: Boala Olandeză și studiu de caz – Strategia economică de dezvoltare a orașului Câmpeni

MEDIU ECONOMIC

PUNCTE TARI	OPORTUNITATI
<ul style="list-style-type: none"> - Industria prelucrarii lemnului dezvoltată și de tradiție în orașul Câmpeni; - Asezarea geografică la intersecția unor drumuri spre localități importante a țării; - Potențial turistic generat de asezare, relief, importanță istorică; - Calitatea de cedruri administrative ale zonei; - Potențial bun pentru dezvoltarea activităților economice producătoarea de produse ecologice; - Mediul bancar dezvoltat; - Potențial pentru exploatarea materialelor de construcții;	<ul style="list-style-type: none"> - Programe de finanțare adresate dezvoltării mediului economic; - Parteneriate public-private; - Atragerea unei investiții pentru un mare centru comercial; - Înființare de microferme pentru produse ecologice;
PUNCTE SLABE	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> - Acces dificil datorita stării deplorabile a drumurilor; - Calificare slabă a forței de muncă; - Spațiu limitat pentru dezvoltare economică;	<ul style="list-style-type: none"> - Punerea în exploatare la suprafață a minereurilor aurifere din zona pe sistemul prelucrării prin cianurare;

Boala Olandeză¹¹

- Exploatarea resurselor naturale (aur, petrol, gaze naturale) creează instabilitate economică în mai toate țările în curs de dezvoltare
- Banii generați la bugetul de stat din exploatarea resurselor au șanse mici să genereze bunăstare pentru cetățenii de rând
- Mineritul are impact mic asupra economiilor locale, și de cele mai multe ori sfârșește prin a le amanata viitorul – *Marcel Ionescu-Heroiu*, doctor în Dezvoltare Regională de la Cornell University, New York - actualmente angajat al Băncii Mondiale

Blestemul resurselor

- "De prea multe ori, pentru țara respectivă, singurul avantaj legat de mină constă în puținele locuri de muncă pe care ea le creează, iar daunele ecologice create prin exploatare pot duce la dispariția unor locuri de muncă în alte locuri (de exemplu, în domeniul pescuitului, dacă se diminuează captura în apele poluate) și, uneori, în viitor, pot genera costuri bugetare imense, guvernul fiind silit să suporte costurile de ecologizare".

Joseph E. Stiglitz, Laureat al Premiului Nobel pentru Economie, fost vicepreședinte și economist-șef la Banca Mondială, în "Mecanismele globalizării", Ed. Polirom, 2008, "Cum scăpăm de blestemul resurselor", pag. 127

Strategia de dezvoltare economică a orașului Câmpeni (publică pe site-ul Primăriei)

- Puncte tari: industria prelucrării lemnului, agricultură, turism
- Amenințare: punerea în exploatare la suprafață a minereurilor aurifere din zonă pe sistemul prelucrării prin cianurare
- Exemplu: în fabricile de mobilă din Apuseni lucrează peste 1.000 de angajați; principalul avantaj competitiv îl reprezintă lemnul ieftin din zonă; dispariția a sute de hectare de păduri din zonă și poluarea altor mii de hectare (zona de impact) duce la dispariția avantajului competitiv; dispariția și poluarea a sute de hectare de pășuni din zonă duce la restrângerea drastică a activităților agricole (zootehnie, apicultură etc.)

Impact social: studiu de caz Mina Marta, Waihi (Noua Zeelandă)

- Mina Martha (Waihi, Noua Zeelandă) este oferit ca exemplu de "bune practici" chiar de către RMGC
- Studiu de impact social realizat în 2009 de către cercetători de la Universitatea Queensland (Australia), chiar pentru compania Newmont (deținătoarea minei)¹²:
  - O populație mult îmbătrânită în comparație cu media din regiune
  - O populație cu tendințe de a părăsi localitatea în momentul închiderii exploatarii (peste 50%)
  - număr dublu de probleme de sănătate mintală, invalizi și asistați sociali (reprezentând jumătatea din populația activă!) față de localități similare din regiune
  - venituri sub media din regiune
  - educație sub media din regiune
  - probleme majore legate de violență în familie și consumul de alcool/ droguri.
- Exemplul Minei Martha a stat la baza protestelor, din vara lui 2011, împotriva realizării altor proiecte similare în Noua Zeelandă
- În urma protestelor, în 2011, Guvernul din Noua Zeelandă a refuzat avizarea altor proiecte miniere de exploatare a aurului (în Regiunea Coromandel), unde zăcăminte de aur sunt evaluate la 60 de miliarde de dolari
- La o lună după decizia Guvernului din Noua Zeelandă de a stopa proiecte miniere de genul celui din Waihi, în august 2011, RMGC a organizat o escapadă cu jurnaliști români pentru a le prezenta acest proiect ca fiind unul model!

Patrimoniu. Cercetare arheologică deficitară

Fragmente din scrisoarea adresată de Beatrice Cauuet, profesorului Ioan Piso. Beatrice Cauuet a coordonat activitatea de cercetare din Masivul Cârnic¹³:

- „De exemplu, în 2002, Dana Mihai a pus presiune pe noi să terminăm cercetarea pe Masivul Cârnic. Dar această zonă este una excepțional de bogată și am refuzat categoric (lucrurile sunt descrise în amănunt în raportul meu pe 2002). În cele din urmă, mi s-a permis să continui activitatea în Cârnic și în 2003. De altfel, **am aflat că săpăturile de suprafață au fost încheiate prematur**. Dar trebuie să știți că suntem ținuți destul de departe de ceea ce se întâmplă cu adevărat.”
- „Cred că este, de asemenea, necesar ca liderii altor echipe să refuze condițiile de lucru și de cercetare inacceptabile. Sunt total de acord cu tine că **cercetările arheologice de la Roșia Montană sunt făcute sub presiunea RMGC și, dacă nu suntem atenți, va rămâne o parte a sitului nestudiată.**”
- „De asemenea, cred că **Ministerul Culturii este într-o poziție dificilă, sub presiune constantă, probabil, de la Ministerul Industriei și RMGC**. Dar Ministerul Culturii trebuie să-și amintească de misiunea lui privind protejarea și sporirea patrimoniului național”
- „**Sunt gata de a menține acest patrimoniu, inclusiv urmele activităților miniere de la Roșia Montană, excepționale în Europa și în întreaga lume. Ca atare, consider că trebuie să fie conservate în cea mai mare parte și, evident, in situ.**”
- Monumentul funerar de la Hop Găuri (mausoleul) a fost descoperit DUPĂ ce se dăduse certificatul de descărcare arheologică pentru respectiva zonă (și doar datorită insistentelor unor arheologi care au înțeles că prima cercetare fusese expediată, superficială)
- În realitate, un procent infim din zona proiectului minier a fost cercetată
- Peste 150 de case aflate în proprietatea RMGC, unele chiar din centrul istoric, au fost demolate de către companie în ultimii ani!

Patrimoniu. Valorificare alternativă. Studiu de caz – Blaenavon

- Blaenavon este un orășel din Sudul Țării Galilor, care a cunoscut extremele, atât industrializarea, cât și de-industrializarea. Declinul de după 1990, cauzat de închiderea minelor și întreprinderilor, a fost dramatic, în 2000 rămânând mai puțin de 6.000 de locuitori (de la 20.000, în 1920).
- După anul 2000 a început un program ambițios de regenerare a zonei, bazat pe valorificarea patrimoniului cultural industrial. O componentă importantă a acestei strategii a fost includerea Blaenavon pe lista Patrimoniului Universal – UNESCO¹⁴.
- Fiecare etapă de includere pe lista UNESCO a fost privită cu scepticism, oamenii neavând încredere că peisajul post-industrial, puțin atrăgător, ar putea duce la un asemenea rezultat. Și totuși, acest lucru s-a întâmplat în anul 2000. Statutul oferit de UNESCO a fost catalizatorul obținerii finanțărilor necesare pentru reabilitarea și conservarea patrimoniului, pentru dezvoltarea unor trasee turistice, pentru comunicare și promovare.
- Suma necesară punerii în practică a strategiei inițiale nu este deloc una spectaculoasă: 35,5 milioane de euro (în medie, 3,5 milioane de euro/an). Banii au venit din finanțări europene și din partea autorităților naționale. Rezultatele (în 2010, după 10 ani de la includerea pe lista UNESCO) sunt, însă, de-a dreptul impresionante:
  - Numeroase monumente au fost conservate, salvate și revalorizate ca muzee;
  - 500 de imobile restaurate;
  - 75% din centrul abandonat al localității a fost refăcut,
  - Peste 100 de locuri muncă/anual în construcții;
  - 65 de locuri de muncă în turism;
  - 10 noi întreprinderi deschise;
  - sfârșitul perioadei de stagnare;
  - valoarea proprietăților a crescut cu 300% în 5 ani (peste media din Marea Britanie);
  - numărul turiștilor a crescut la 200.000 în 5 ani;
  - dezvoltarea Blaenavon e departe de a se fi încheiat.
- IMPORTANT: Valoarea patrimoniului cultural industrial de la Blaenavon nu e nici pe departe comparabilă cu patrimoniul cultural de la Roșia Montană
- IMPORTANT: Dezvoltarea localității Blaenavon bazată de valorificarea patrimoniului a avut efecte benefice pentru întreaga zonă, nu doar pentru localitate¹⁵

Patrimoniu. Valorificare alternativă. Studiu de caz – Rimetea

- Rimetea este o fostă localitate minieră (s-a exploatat minereul de fier) din județul Alba, pe Valea Aiudului, nu departe de Roșia Montană
- Dezvoltarea bazată pe turism a început în 1999, cu o primă pensiune deschisă aici, și pe baza unui program pe zece ani de conservare și restaurare a caselor de patrimoniu în valoare de 300.000 de dolari (30.000 de dolari/an)
- În prezent sunt peste 50 de pensiuni acreditate în Rimetea
- Rimetea concurează pentru prima poziție, în fiecare an, cu Sovata în privința numărului de turiști maghiari din Ungaria care vin aici; la Rimetea vin turiști din întreaga Europă, dar și din alte țări din lume
- În satul Coltești (aparținător de comuna Rimetea) s-a deschis, în 2012, o fabrică de prelucrare a laptei, cu finanțare europeană (2 milioane de euro), care oferă 35 de locuri de muncă. Alte câteva sute de locuri de muncă sunt asigurate în fermele de pe Valea Aiudului, de unde fabrica din Coltești achiziționează laptele
- Alte zeci de locuri de muncă sunt asigurate de serele de flori și pepinierele de pomi fructiferi din Coltești
- Pe Valea Arieșului (Albac, Gârda, Sălcia, Arieșeni, Scărișoara, Câmpeni etc.), unde dezvoltarea turistică nu a fost blocată, funcționează deja sute de pensiuni
- Fostul primar al Roșiei Montana, Virgil Narița, în prezent consilier județean și susținător al proiectului RMGC a afirmat de mai multe ori că "turismul nu este o alternativă de dezvoltare a zonei". Narița deține o pensiune la doar 10 kilometri de Roșia Montană.
- În fabricile de mobilă din Câmpeni (6 km de Roșia Montană) lucrează peste 1.000 de angajați. Înțenția unuia dintre proprietarii acestora de a deschide o fabrică la Roșia Montană a fost blocată de Primăria localității.

Patrimoniu. Valorificare alternativă – Roșia Montană

- În 2008, Asociația ARA a început lucrările de restaurare a Casei Parohiale Unitariene din Roșia Montană. Redeschisă în 2010, Casa Parohială Unitariană a devenit un centru cultural comunitar modern, în care au fost organizate școli de vară de arhitectură, conferințe științifice, proiecții de filme, lecturi publice, concerte, expoziții etc.
- Din 2012 a fost lansat programul "Adoptă o casă la Roșia Montană"¹⁶, bazat pe donații în bani și materiale și pe muncă voluntară, destinat restaurărilor caselor din Roșia Montană care aparțin localnicilor care nu vor să plece; în 2013 numărul voluntarilor veniți pe șantierele programului a trecut de 100; S-au efectuat lucrări de restaurare la 7 clădiri, alte 6 urmând să fie incluse în program în anii următori
- În urma demersurilor societății civile, Roșia Montană a fost inclusă în programul european pilot "7 Most Endangered"¹⁷ (care are ca obiect cele mai periclitate situri și monumente din Europa). Programul a fost inițiat de către Europa Nostra (cea mai importantă fundație europeană din domeniul patrimoniului) și are susținerea Băncii Europene pentru Investiții și a Băncii pentru Dezvoltare a Consiliului European. Până la finalul anului 2013, reprezentanții Europa Nostra urmează să realizeze, în urma unei cercetări la fața locului, o strategie de dezvoltare a Roșiei Montana, bazată pe valorificarea patrimoniului cultural.

Patrimoniu. Valorificare alternativă – Roșia Montană

- Demersurile societății civile atrag, în fiecare an, îndeosebi la *FânFest*, mii de turiști (6.000 doar în august 2013). În 2007, în Roșia Montană nu exista nicio pensiune. În 2010, la prima ediție *FânFest* desfășurată în sat, localnicii au oferit 100 de locuri de cazare. În 2013, numărul locurilor de cazare oferite de localnici a trecut de 200, la care s-au adăugat alte 500 de locuri de campare; o parte importantă a participanților la *FânFest* s-au cazat la pensiunile și hotelurile din Câmpeni, Abrud și alte localități din zonă.
- **SOCIETATEA CIVILĂ A DOVEDIT CĂ ARE CAPACITATEA, CALIFICAREA, ENERGIA ȘI VOINȚA NECESSARE PENTRU A SUSȚINE O DEZVOLTARE ALTERNATIVĂ A ROȘIEI MONTANĂ ȘI A ZONEI**
- În mod constant, prin declarații, comunicate și chiar proteste regizate, reprezentanții RMGC le transmit turiștilor că "nu au ce căuta la Roșia Montană"; asta chiar dacă, în același timp, afirmă că ei susțin și dezvoltarea turistică în paralel cu mineritul!
- Chiar dacă au renovat câteva clădiri din Roșia Montană, acestea NU au fost incluse în circuitul turistic, în ciuda declarațiilor oficiale; aceste clădiri sunt folosite de către șefi ai companiei și pe post de "camere de oaspeți" ale companiei. Nimic nu împiedică RMGC să includă deja aceste case în circuitul turistic încă de acum!

Garanțiile și asigurările proiectului minier

- Garanțiile de mediu și asigurările proiectului minier reprezintă două lucruri distincte: primul se referă la suma (teoretică) necesară pentru refacerea mediului distrus de proiectul minier, al doilea la sumele necesare pentru a asigura proiectul minier (pe durata exploatarii) împotriva unor accidente grave și calamități naturale

Garanțiile de mediu

- RMGC avansează suma de 135.000 de milioane de dolari ca și garanții de mediu. Suma reprezintă o medie calculată la nivel mondial (aproximativ 100.000 de dolari/hectar) în cazul unor proiecte miniere asemănătoare (inclusiv proiecte care funcționează în deșerturile din Australia sau Sierra Nevada, din zonele înghețate și puțin locuite de dincolo de Cercul Polar, în zonele cu rețea hidrografică și climă mult deosebite de cele de la Roșia Montană). Popularea din zona Munților Apuseni, rețeaua hidrografică și clima zonei, plasează proiectul de la Roșia Montană MULT PESTE MEDIE.
- Conform studiilor cercetătorilor australieni, garanțiile de mediu din Canada (în zone asemănătoare ca și climă și rețea hidrografică cu Roșia Montană) sunt de 5 ori mai mari decât cele din Australia¹⁸
- Garanțiile de mediu promise de RMGC se aplică doar pe amprenta proiectului (aproximativ 1.300 de hectare), nu pe întreaga zonă de impact a proiectului, care e de 5 (cinci) ori mai mare.
- Conform proiectului, garanțiile de mediu nu se constituie integral de la început, ci anual. Nu există însă nicio garanție că exploatarea va dura 17 ani!
- IMPORTANT: Garanțiile de mediu nu asigură readucerea mediului la situația anterioară (climă, rețea hidrografică, faună etc.). Studii realizate după astfel de ecologizări în urma exploatarilor de cărbune (fără cianură și metale grele!) în carieră de deschisă din Munții Apalași arată că, în mod real, dacă nu se mai întâmplă nimic, mediul are nevoie de câteva sute de ani pentru a se reface¹⁹.

Asigurările proiectului. Sau lipsa lor

- Gabriel Resources nu are o asigurare a proiectului minier. În luna mai 2013, unul dintre cei mai mari asiguratori la nivel mondial, Grupul Allianz a refuzat să asigure proiectul minier.
- Gabriel Resources recunoaște, în propriile documente, că "nu este întotdeauna posibil să fii pe deplin asigurat":

"Gabriel deține o asigurare pentru a proteja împotriva unor riscuri legate de operațiunile sale actuale în sumele pe care aceasta consideră că este rezonabil, în funcție de circumstanțele fiecărui risc identificat. Gabriel poate alege, cu toate acestea, să nu se asigure împotriva unor riscuri din cauza primelor mari sau pentru diverse alte motive. În cursul de explorare, dezvoltare și producție a proprietăților minerale, pot să apară anumite riscuri, în special neașteptate sau neobișnuite, cum ar fi condițiile geologice de operare, inclusiv explozii în stâncă, falii și peșteri în stâncă, incendii, inundații și cutremure. Nu este întotdeauna posibil să fii asigurat pe deplin împotriva acestor riscuri, din cauza primelor mari sau din alte motive. În cazul în care astfel de riscuri apar, profitabilitatea sa pe viitor ar putea fi redusă sau eliminată; poate apărea la creșterea costurilor și o scădere a valorii titlurilor de valoare Gabriel" – "Discuții și Analize de Management", document Gabriel Resources, din 10 martie 2010

- **IMPORTANT:** O eventuală (dar puțin probabilă) asigurare a proiectului minier acoperă doar perioada acestuia. Asigurările pentru diferite calamități naturale sau accidente ulterioare proiectului minier (la iazul de decantare și/sau haldele de steril) vor rămâne, pe sute de ani, în sarcina statului român.

Ecologizarea fostelor exploatari de stat va fi plătită de către România

- Obligația de a suporta costurile lucrărilor de ecologizare a fostelor exploatari miniere de stat îi revine României. Acest lucru este prevăzut expres și în Contractul de societate al RMGC, și în cel de licență.

Contractul de societate al RMGC, art. 5.7. aliniatul 1: "Urmare a transferului licențelor de concesiune miniere pentru Proiecte de la Minvest către Societate, până la mutarea de către Minvest a echipamentelor și instalațiilor respective, **Minvest rămâne răspunzătoare pentru operațiunile sale în perimetrele respective, precum și pentru eventualele pagube produse mediului ca rezultat al activităților desfășurate în perimetre până la data mutării echipamentelor și instalațiilor, dar care sunt identificate și/sau produc efecte după această dată.**"

Licență, art. 7.1.2.: "După transferul acestei licențe către EUROGOLD RESOURCES S.A (devenită, ulterior, RMGC), conform art. 7.1.5 al prezentei licențe: a) Toate costurile, cheltuielile și obligațiile de demontare și evacuare a echipamentelor și instalațiilor companiei MINVEST S.A. din cadrul perimetrului descris în Anexa B vor fi suportate de către MINVEST S.A.; b) Toate costurile, cheltuielile și obligațiile de reabilitare provocate mediului prin activitatea de exploatare, conform art. 16.1.4. al prezentei licențe vor fi suportate integral de către MINVEST S.A."

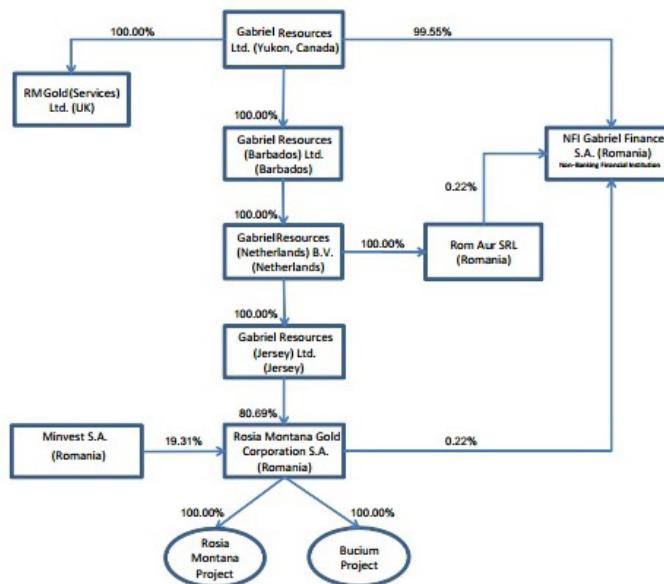
Licență, art. 16.1.4.: "MINVEST S.A. va fi răspunzător pentru toate daunele aduse mediului înconjurător ca urmare a activităților de exploatare desfășurate înaintea efectuării transmiterii licenței și ale căror consecințe negative pentru mediu se întind și după momentul transferului licenței"

- Așadar, chiar dacă RMGC va efectua lucrări de ecologizare pentru daunele de mediu cauzate de fostele exploatari, plata acestora va fi suportată tot de către statul român. Clauze asemănătoare au fost prevăzute și în cadrul privatizării Petrom. OMV Petrom a efectuat ulterior lucrări de ecologizare, după care, în 2008, a pus pe masa României o factură de 511 milioane de euro (peste 75% din prețul încasat de stat la privatizarea companiei). Legat de recuperarea acestor costuri, OMV Petrom a dat statul român în judecată, în 2012, la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris²⁰
- Prin HG nr. 644/2007, Guvernul a prevăzut pentru închiderea minei Roșia Montană suma de 98.7 milioane de lei. Până în 2012, prin Conversmin (companie de stat) au fost alocați și cheltuiți la Roșia Montană pentru aceste lucrări 16,95 milioane de lei. Doar într-un singur an, Curtea de Conturi a acuzat Conversmin de returnare de fonduri în valoare de 19,38 milioane de lei^{21,22}

"Beneficiile" statului român

INTER-CORPORATE RELATIONSHIPS

The diagram below sets forth the inter-corporate relationship between the Company and its subsidiaries. For each subsidiary, the jurisdiction of incorporation, the percentage of voting securities or ownership held by the Company and the principal mineral properties owned is illustrated below:

- Beneficiile vehiculate de propaganda RMGC sunt ficțiuni demagogice.
- România nu are o industrie care să utilizeze aurul ca materie primă și nici o piață artizanală foarte dezvoltată de bijuterii din aur. Exploatarea aurului nu generează dezvoltări pe orizontală și/sau verticală
- Cea mai mare parte a tehnologiei și materiilor prime necesare realizării proiectului minier (utilaje, aparatură, cianură etc.) vor fi importate. În licență se prevede expres că importurile necesare realizării proiectului minier vor fi scutite de taxe.
- Cel mai important capitol de cheltuieli din România (500 de milioane de dolari) vizează achiziționarea de energie electrică. Apariția unui energofag în industria românească NU ESTE UN BENEFICIU. Acest lucru va genera costuri suplimentare cu energia pentru milioane de utilizatori casnici și sute de mii de IMM-uri. Tendința mondială este de a reduce consumul de energie electrică, nu de a-l crește. Cel mai probabil, principalele beneficii ale consumului de energie vor ajunge în conturile unui intermediar.
- RMGC se laudă că a "investit" până acum peste aproape 500 de milioane USD în proiectul minier. De această sumă comunitatea locală a beneficiat într-o foarte mică măsură (câteva case renovate și alte peste 150 demolate, un teren sintetic de sport, nămolul scos din câteva galerii romane, o cercetare arheologică sumară etc.). Cine a beneficiat de restul banilor? Cine va beneficia în continuare de "investiții"?
- Schema lui Gabriel Resources "garantează" un singur lucru: că statului român îi va imposibil să urmărească eventualul profit la care ar avea dreptul conform participației. Astfel, Gabriel Resources, cu sediul în Yukon (Canada), deține în proporție de 100% subsidiara Gabriel Resources cu sediul în Insulele Barbados, care deține subsidiara Gabriel Resources cu sediul în Olanda, care deține subsidiara Gabriel Resources cu sediul în Insulele Jersey, care deține 80.69% din RMGC. La capătul „lanțului trofic” se află exploatarele de la Roșia Montană și Bucium și partea română – Minvest. Cu precizia că Rom Aur SRL, deținută de Gabriel Resources Olanda, unde, după cum se poate vedea, statul român nu mai deține nicio acțiune (!), are licență de explorare la Băișoara (jud. Cluj). Schița de mai sus provine din raportul anual al Gabriel Resources pentru anul 2012.

Ilegalitățile din Afacerea Roșia Montană și statul de drept

- Prin mai multe hotărâri judecătoarești definitive, certificatul de urbanism, certificatul de descărcare de sarcină arheologică și Planul Urbanistic General (PUG) al Roșiei Montana au fost anulate de instanțe. Autorități publice și naționale (Consiliul Local, Consiliul Județean și Ministerul Culturii) au încălcăt aceste hotărâri judecătoarești definitive, eliberând alte acte care să le înlocuiască pe cele anulate de instanțele judecătorești.
- Această situație reprezintă o încălcare gravă a principiilor unui stat de drept. Printr-o poziție exprimată de fostul ministrul al Justiției, Cătălin Predoiu, și publică pe site-ul Ministerului, se reconoasă această stare de fapt, care e catalogată însă ca fiind... o excepție!^{23,24}
- Amenințările cu procesele și eventualele despăgubiri pe care Gabriel Resources ar urma să le solicite dacă proiectul nu va fi avizat nu au susținere. Faptul că Gabriel nu a reușit să realizeze un proiect care să respecte legile din România nu este un lucru imputabil statului român.
- Indiferent de ce prevede contractul încă secretizat, reprezentanții statului român nu se puteau obliga să încalce legea. Dacă astfel de prevederi sunt prevăzute în contract, acestea SUNT NULE. Pentru că niciun contract (și/sau nicio clauză a acestuia) nu produce efecte atât timp cât încalcă legile unui stat (sau astfel spus, persoanele care au semnat contractul nu puteau oferi mai mult decât le permitea legea să ofere).
- **IMPORTANT: doar dacă proiectul de lege specială va fi aprobat de Parlament (ofierind o teoretică acoperire legală proiectului minier), statul român riscă să plătească despăgubiri.**
- **Aprobarea unei legi care prevede exceptarea, ignorarea și încălcarea altor legi în vigoare va avea un efect negativ uriaș la nivel social, dinamitând încrederea cetățenilor în însăși ideea și conceptul de lege.**

REFERINȚE

- ¹ <http://www.revista22.ro/cianura-face-legea-la-rosia-montana-3213.html>
- ² <https://www.crji.org/articole.php?id=4190>
- ³ <http://www.hotnews.ro/stiri-arhiva-1222900-viata-secreta-lui-vasile-frank-timis.htm>
- ⁴ http://www.newyorker.com/reporting/2013/07/08/130708fa_fact_keefe
- ⁵ <http://www.theguardian.com/world/2013/jul/30/africa-guinea-mining-bsgr-steinmetz>
- ⁶ [http://www.zaire.com/rosia-montana/gold-corporation/trai-an-basescu-devine-ridicol-in-cazul-rosia-montana-opinii-1122186](http://www.ziare.com/rosia-montana/gold-corporation/trai-an-basescu-devine-ridicol-in-cazul-rosia-montana-opinii-1122186)
- ⁷ <http://mondediplo.com/blogs/gold-flows-as-the-wells-run-dry>
- ⁸ <http://physiciansforhumanrights.org/press/press-releases/news-2010-05-18-english.html>
- ⁹ http://www.rightsaction.org/articles/San_Miguel_022009.htm
- ¹⁰ http://www.rightsaction.org/articles/photo_Honduras_mining_harms.html
- ¹¹ <http://blog.cluj.info/opinii/un-argument-economic-impotriva-exploatarii-aurului-de-la-rosia-montana/>
- ¹² <http://voxpuncta.realitatea.net/politica-societate/viitorul-rosiei-montane-gold-corporation-studiu-de-caz-waihi-noua-zeelanda-52027.html>
- ¹³ Scrisoarea integrală: <http://voxpuncta.realitatea.net/politica-societate/revoltator-dezvaluirile-unui-arheolog-francez-care-a-lucrat-la-rosia-montana-52494.html>
- ¹⁴ <http://www.lakeswhs.co.uk/documents/WHSTheEconomicGainFinalReport.pdf>
- ¹⁵ <http://www.visitblaenavon.co.uk/en/WorldHeritageSite/WorldHeritageSite/Publications/BlaenavonWHSManagementPlanExecutiveSummary.pdf>
- ¹⁶ <http://www.adoptacasa.ro/>
- ¹⁷ <http://www.europanostra.org/7-most-endangered/>
- ¹⁸ <http://www.environment.gov.au/ssd/publications/ssr/125.html>
- ¹⁹ <http://www-personal.umich.edu/~wcurrie/Publications/Simmons%20etal%202008%20EcolApplic%20-%20MineReclamation.pdf>
- ²⁰ <http://cursdeguvernare.ro/omv-da-in-judecata-romania-pentru-lucrarile-de-ecologizare-asumate-la-privatizarea-petrom.html>
- ²¹ <http://voxpuncta.realitatea.net/politica-societate/din-minciunile-lui-trai-an-basescu-una-cu-rosia-montana-omv-petrom-conversmin-si-bani-publici-85062.html>
- ²² <http://www.curteadeconturi.ro/sites/ccr/RO/Publicatii/Documente%20publice/Raportul%20public%20pe%20anul%202010.pdf>
- ²³ <http://voxpuncta.realitatea.net/politica-societate/romania-nu-are-ce-cauta-in-schengen-scrisoare-deschisa-domnului-catalin-predoiu-ministrul-justitiei-65797.html>
- ²⁴ <http://www.just.ro/Sections/Comunicate/Comunicateiulie2011/28iulie2011/tabid/1851/Default.aspx>